

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ – ПІДГРУНТЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

02 червня 2023

«Дні освітнього лідерства»
Національний університет «Запорізька політехніка»

*Найпотужніша зброя для зміни світу – освіта
Нельсон Мандела*

Зоряна ЛУЦИШИН
доктор економічних наук, професор,
Член GER 29 НА,
Член ГО Інноваційний університет

Починати складно,
діяти страшно,
вирішувати відповідально.

Але без цілей, рішень і дій хіба є життя ?
:)

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації.

Від **75** мільйонів до **375** мільйонів людей, можливо, доведеться змінити категорію професій і отримати нові навички.

Технологічний світ, у якому ми живемо, є світом, сповненим перспектив, але водночас і викликів.

Вже за **10-20** років майже половина професій зникне, місце людей займуть комп'ютери /штучний інтелект/.

Дослідження вчених Оксфордського університету

Безграмотними у XXI столітті будуть не ті, хто не вміє читати і писати, а ті, хто не вміє вчитися, розучуватися і переучуватися

- **85 млн** робочих місць у світі зникнуть до 2025 року, натомість з'явиться **97 млн** нових (Future of Jobs Report, 2020)
- **50%** усіх працівників/ць до 2030 року потребуватимуть перекваліфікації (WEF, 2020)
- В силу розвитку фрілансу та віддаленої роботи знизиться лояльність і працівників/ць до компаній та рівень їхньої залученості
- Робота з дому витіснить офісні простори та дуже трансформує їх роль

Виклики майбутнього для молоді

Згідно з [прогнозами](#) McKinsey Global Institute, **8–9%** професій, затребуваних на ринку праці 2030 року, — це професії, яких раніше не існувало.

Що це буде?

Мультидисциплінарні фахівці – бухгалтер-програміст; економіст-біхевіорист; маркетолог-дизайнер; екопідприємець; біоінженер, екофізик

Агропонік – фахівець з агрономії та інженерії

Урбаніст-еколог – фахівець з розвитку еко міст

Міський фермер – фахівець з вирощування продукції в міському просторі та одночасному зменшенню споживання енергії

Аудитор екосистем – фахівець з перевантаження результатів людської діяльності

Експерт зі спрощення – фахівець з спрощення процесів організації бізнесу в різних галузях

ФінТех консультант – фахівець з цифрових фінансових технологій

Інженер 3D друку – створення та перетворення тривимірних моделей

Фуд-дизайнер – фахівець з дизайну їжі

Бренд-амбасадор – посол бренду

Бюро статистики США вже склало конкретний **список професій**, які з роками ставатимуть все більш популярними

фахівці у сфері альтернативної енергетики. Попит на кваліфікований персонал у галузі вітроенергетики зростає на 61%. Загалом це: фахівці з проектування, монтажу, сервісного обслуговування та ремонту установок відновлюваної енергетики

кіноіндустрії. Попит на вакансію кіномеханіка у США зростає на 70%, потрібні будуть також цифрові кіномеханіки, оператори, техніки, спеціалісти з кіно

медсестри. Кількість робочих місць для молодшого медперсоналу зростає до 52%. Будуть потрібні медсестри загальної медицини, педіатрії, геріатрії, до обов'язків яких належить проведення медоглядів, забір аналізів, введення лікарських препаратів

швейцари, продавці квитків

кухари. Попит на цю вакансію до 2030 року може зрости вдвічі, зокрема, особливо потрібні будуть кухарі в ресторанах

агенти та бізнес-асистенти публічних особистостей. Затребуваності таких фахівців зростає на 46%

костюмери. Найближчим часом професія фахівця з костюмів стане популярнішою на 44%

тренери та інструктори з фітнесу

теслярі

реабілітологи. Особливо популярною буде професія помічника з відновлення після травм

візажисти. Загалом це фахівці з макіяжу у кіно, театрі

спортсмени

аналітики

фахівець з інформаційної безпеки. Попит на цю діяльність не втратить свою актуальність і через 10 років і зростає на 33%

доглядальниці. Прогнозовано попит на них зростає на 34%

працівники нафтогазової галузі. Традиційні джерела будуть переважати на світовому ринку, тож попит на працівників сфери видобутку, переробки нафти та газу може зрости до 2030 року на 30%

працівники сфери відпочинку та розваг та відеоредактори

фахівці з догляду за тваринами. Попит зростає на дресирувальників, грумерів, ветеринарних лікарів та їхніх помічників, працівників зоопарків, притулків для тварин

ТОП професії майбутнього, які актуальні вже зараз

Якщо говорити про **сферу освіти**, з'являтимуться такі цікаві нові професії, як **онлайн вчитель**, **розробник освітніх траєкторій**, **тьютор-педагог** та **ігропедагог**.

Перші підбиратимуть таку навчальну програму, яка підлаштовуватиметься під кожну дитину з врахуванням її психологічних особливостей;

другі займатимуться контролем навчального процесу,

треті – розроблятимуть освітні ігри. А хіба ж такі цікаві топ професії майбутнього не є актуальними вже зараз?

ТОП 10 навичок у 2020 році

ТОП 10 навичок майбутнього: 2025

5 ключових компетенцій 2030

Управління нематеріальними ресурсами

Прийняття рішень в умовах невизначеності

Інтеграція теорії з практикою

Протистояння інтелектуальних та кроскультурних традицій

Диджитальна адаптація, навички програмування

5 необхідних навичок кожному (для успішного навчання у Гарварді)

1 Правильне розуміння
тексту
(що автор зумів сказати ..)

2 Презентація
(виступи з промовами)

4 Абсолютне табу на плагіат
та списування

3 Швидке друкування на
комп'ютері

5 Вміння дебатувати

Етапи вибору

Принципи формування освітніх програм з урахуванням вимог часу

ОП за принципом «знизу вверх»

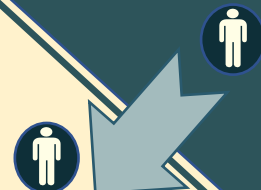
- Необхідно створити ОП
- Створюємо ОП з привабливою назвою
- ОК формуємо під викладачів, з урахуванням того, що вони вже викладають, або ж можуть викладати
- Компетентності та ПРН підганяються під певні ОК
- Навантаження формуємо так, щоб кафедра була максимум задіяна + потрібні кафедри чи потрібні викладачі
- **Як правило, керує цим процесом завідувач кафедри**

ОП за принципом «зверху вниз»

- Створюємо ОП з привабливою назвою та з урахуванням вимог ринку праці / тенденцій
- Визначаються компетентності та ПРН, які має набути здобувач, навчаючись на даній програмі
- ОК формуємо, виходячи із сформованих компетентностей та ПРН
- Гарант / Комітет ОП пропонує кадровий склад
- За необхідності – запрошені лектори (в рамках академічної мобільності, в т.ч. і всередині України)
- Конструктивна взаємодія гарант-завкафедри-декан факультету

Формування інституту ГАРАНТІВ

Гарант ОП

Гарант відіграє другорядну роль

* Комітет ОП (спеціальності/міждисциплінарний/міжгалузевий/міжфакультетський) діє на основі ПОЛОЖЕННЯ про Комітет, розробленого ЗВО в рамках своєї автономії.

• Інноваційним є функціонування на ОП «Еконофізика» Комітету ОП на основі Положення про Комітет міжгалузєвої та міждисциплінарної (міжфакультетської) освітньої програми в КНУ імені Тараса Шевченка (Проект від 8.02.2023, автори: Луцишин З.О., Обуховський В.В.)

КАДРОВА АВТОНОМІЯ

Між-, інтердисциплінарна ОП, міжгалузева ОП

Гарант → Зав. кафедри → **Комітет ОП** → Декани факультетів / Директори інститутів → Проректор з н.п.р.

Моно- ОП

Гарант → Зав. кафедри → Декан факультету / Директор інституту

Роль завідувача кафедри в забезпеченні якості функціонування ОП

Зміна взаємовідносин між завідувачем кафедри та гарантом ОП в частині кадрової політики з урахуванням забезпечення якості ОП

Гарант ОП в системі забезпечення якості функціонування і впливу на кадрове забезпечення ОП

Переформатування відносин у питаннях вирішення кадрового забезпечення ОП (в частині формування навантаження НПП) на користь Гаранта

Розробка скорегованих вимог до функціональних обов'язків НПП з урахуванням:

- Науково дослідницька робота (працівник НДЧ);
- Науково дослідницька + дидактична робота
- Дидактична робота

АКАДЕМІЧНА АВТОНОМІЯ

Приділення більшої уваги дидактичній складовій навчального процесу.
Повернення ЗВО обличчям до змісту викладання та забезпеченості інноваційними матеріалами, розробками, володіння новітніми технологіями в навчальному процесі

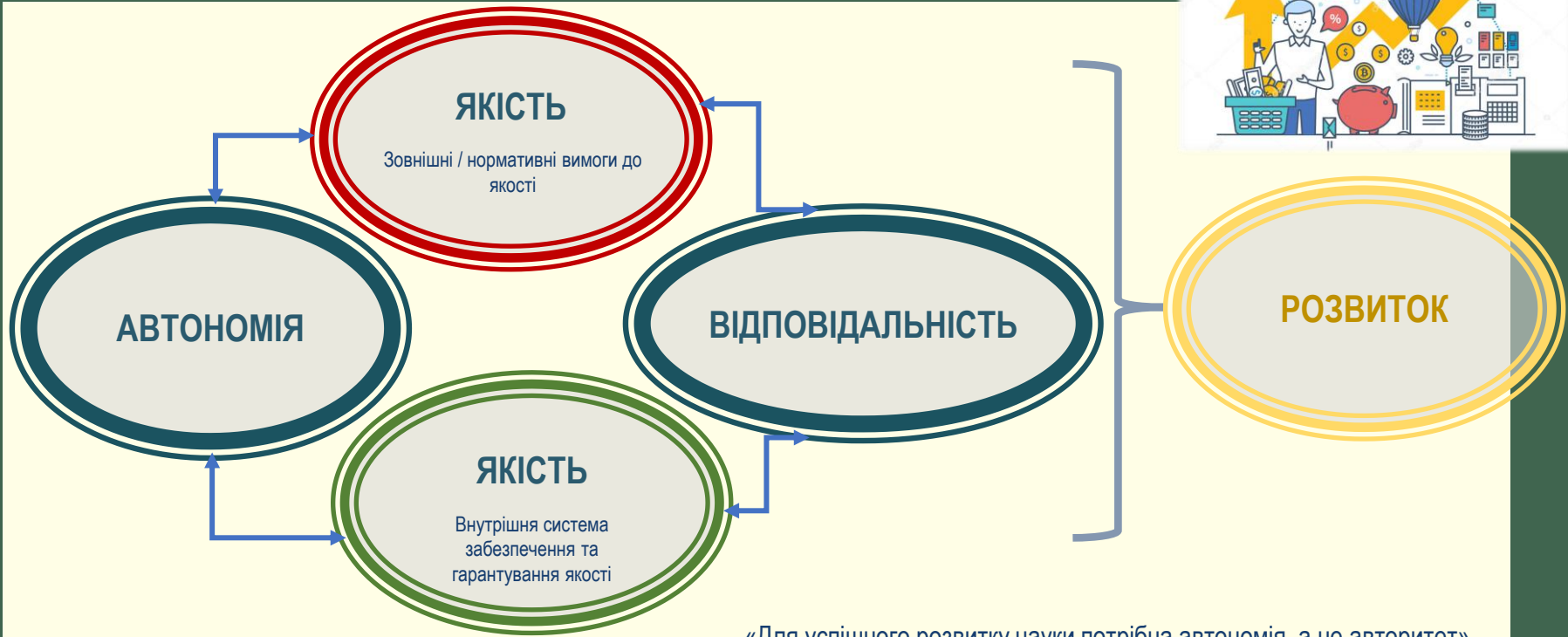
Збільшення ролі викладача як дидактичного працівника.

Формування системи оцінювання не лише наукового, але й навчально-дидактичного доробку викладача *(формування дидактичного портфолію)*

Майстерність викладача з урахуванням нинішніх реалій має базуватися на принципах 4П +:

- професіонал;
- педагог;
- психолог;
- патріот;
- методолог
- аналітик

«Для успішного розвитку науки потрібна автономія, а не авторитет»
Ярослав Гурняк, Ягелонський Університет

МАТРИЧНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ

ВІДХІД ВІД СУТО ІЄРАРХІЧНОЇ СИСТЕМИ з метою уникнення синдрому «великого бізнесу»

ВНУТРІШНІ КОМАНДИ

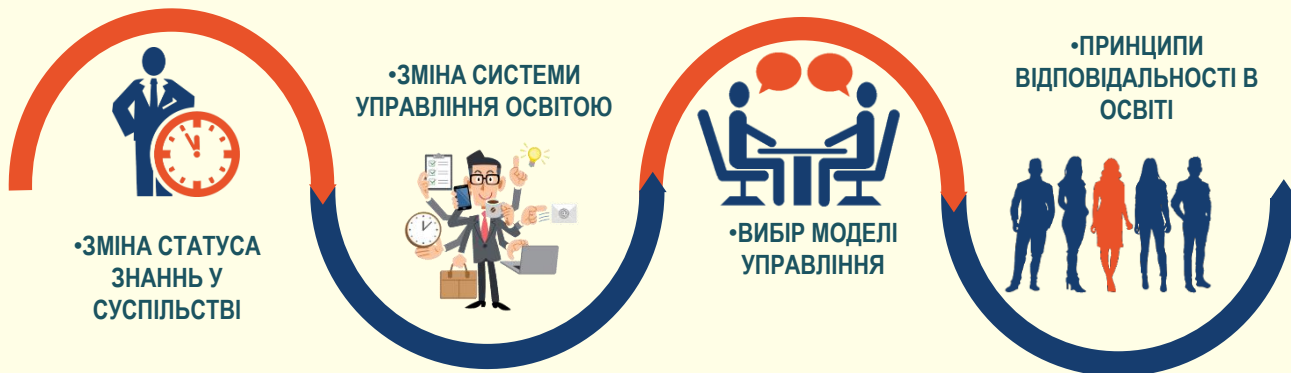
ПРИНЦИП ТРАНСВЕРСАЛЬНОСТІ

ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЙ КЛАСИЧНОГО ЗВО та ІННОВАЦІЙНОСТІ з урахуванням вимог часу та якості освітнього процесу

Постмодерністська концепція автономії ЗВО

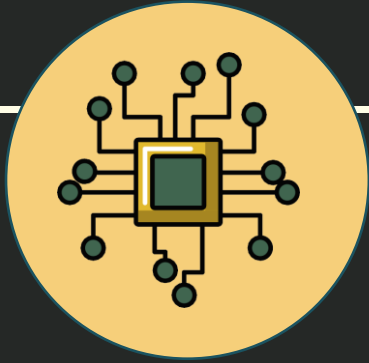
Сучасні концепції автономії, виходячи за межі постмодерного світогляду, формують рамкове визначення автономії, концентруючись не на віднайденні її сутності, а на процедурі її здійснення, що знижує маніпулятивні ризики, при цьому уникаючи регресу в понятійну тотальність модерного зразку.

Криза освіти як соціального ліфта

Етап, який вимагає зміни філософії мислення, призводить до виникнення новітньої парадигми організації відносин у сучасному світі на основі усвідомлення взаємопов'язаності

Види автономії ЗВО

1

організаційна

2

фінансова

3

кадрова

4

академічна

АВТОНОМІЯ ЗВО

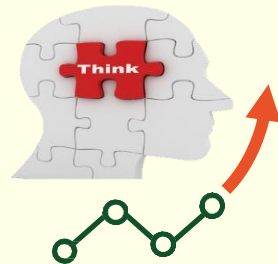

Концепція 4К

Критичне
мислення

Креативність

Комунікація

Командна
робота

Підводне каміння

Автономії у виборі напрямів підготовки, ОП і т.д.

1

Автономії студентів

2

Автономії викладачів

3

Автономії факультетів / інститутів і їх структурних складових

4

ВПЛИВ на ЯКІСТЬ

Індекс автономності ЗВО

**Фактор
Стратегії
ЗВО**

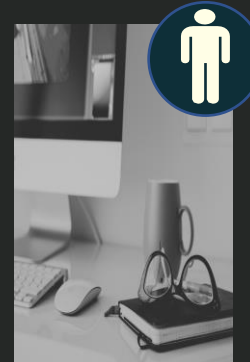
**Фактор
сукупності
пропозиції
підготовки
за ОП**

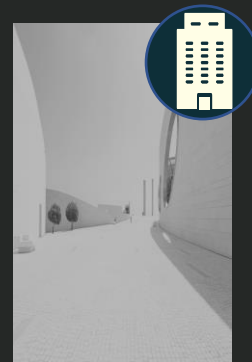
**Фактор
організаційної
структури**

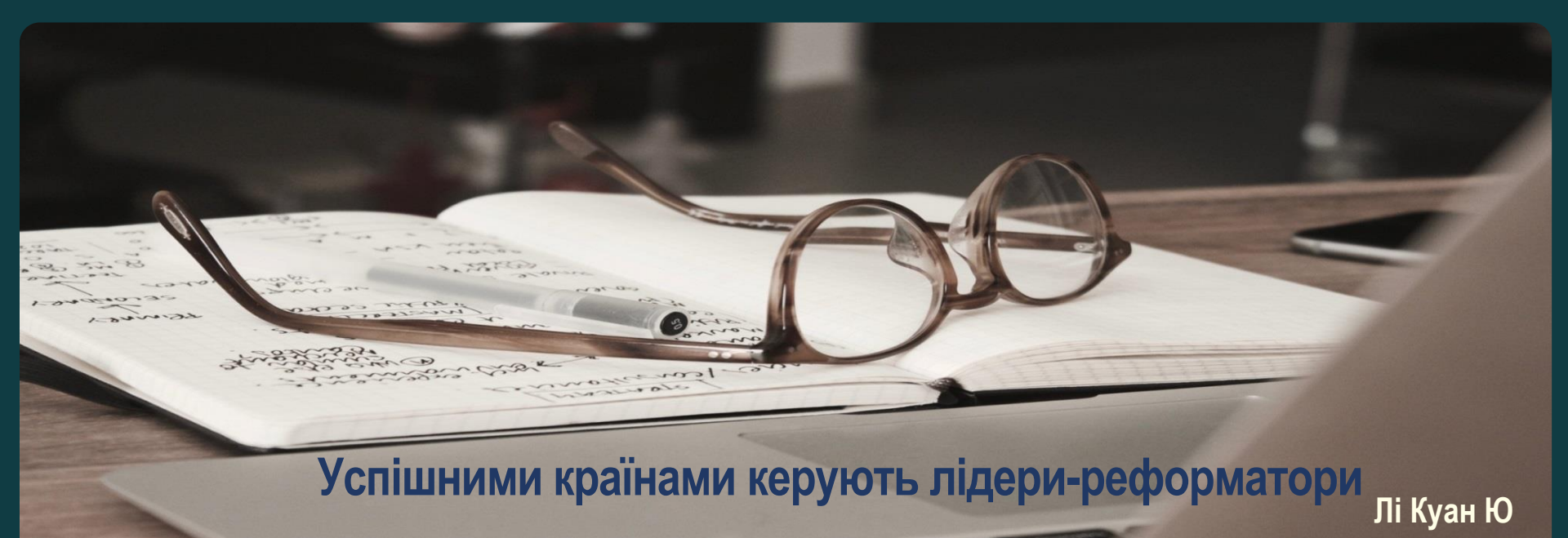
**Фактор
фінансовий**

**Фактор
кадровий**

**Фактор
інфраструктури**

A close-up photograph of a wooden desk. In the foreground, a pair of brown-rimmed glasses rests on an open notebook with handwritten notes. A silver pen lies horizontally across the notebook. The background is softly blurred, showing a smartphone and other desk items.

Успішними країнами керують лідери-реформатори

Лі Куан Ю

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
доктор економічних наук, професор,
Помічник проректора з науково-педагогічної роботи

E-mail: zoriana.lutsyshyn@knu.ua